

קוצר רוח ואורך רוח

- (1) ספר שמות פרק א
 (ט) ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו:
 (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה ונהיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ:
 (יא) וישמו עליו שרי מרים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:
 (יב) וכאשר יענו אתו פן ירבה וכן ירצו ויקצו מפני בני ישראל:
 (יג) ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך:
 (יד) וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:
 (טו) ויאמר מלך מצרים למיילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה:

(29) הכתב והקבלה על שמות פרק א פסוק יג

בפרך. שם פרך הונח לרש"פ על עשיית הפסק והשבחה לדבר אחד כדי להתחיל דבר שני, וטעמו כאן להפסיקו מאותה מלאכה שהוא עוסק בה כדי להתחיל מלאכה אחרת, שהוא מעבודות הקשות, שאין אדם יכול לסבול שיהיה מופסק תמיד ממלאכה שעוסק בה ולא השלימה עדיין כדי לעסוק שוב במלאכה אחרת, והוא לעבד יותר ענוי נפש ממה שיעבוד עבודה כבדה, כי עבודה כבדה מחליש רק את הגוף, והפסקה ממלאכה למלאכה מחליש גם את הנפש, וזהו ענין אמרו את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך, והיינו ששתים רעות עשו עמהם, כי זה שמררו את חיייהם בעבודה קשה בחומר ולבנים היה מצורף לו שאר עבודתם, כי אעפ"כ שלא היו כבודות הנה היו בפרך, והיינו שתי רעות, עבודה קשה ועבודת פרך ששייך גם בעבודות קלות; ובזה אין צורך למה שנדחקו בפירוש זה הפסוק; ומזה הענין של פרך המורה על הפסקות דבר בשביל דבר אחר, נבנה שם פרכת, להוראת הוילון המפסיק רשות אחד כדי שיתחיל רשות אחר, כמו שיבא מזה לפנינו:

בפרך. ובמדרש רבה איתא בפרך שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים לאנשים. נראה שפירשו בפרך מלשון ארמי שענינו הפוך הסדר דתרגום מדבר תהפוכות (משלי ב' י"ב) גברא דמלל מפרכיתא, שמעתי:

(14-15) ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן פו

דע, שעל - ידי שקהולם הם מקטני אמה, על - פן הם צריכים לתענית, דהינו עבודות קשות. פי בודאי ידוע, שאפשר לעבד השם יתברך בכל דבר, פי אין הקדוש - ברוך - הוא בא בטרונגא עם פרייתיו וקהטני - אמה הם בבחינת "מקצר - רוח", שהוא כמו ממצע, דהינו שאין להם אמונה שלמה, שהיא בחינת מאריה רוחו, ומחמת שהם בבחינת "קצר - רוח", מחמת שהם קטני אמה כנ"ל, על - ידי - זה צריכין לעבודות קשות ולתעניות כנ"ל

(9) העמק דבר על שמות פרק ו פסוק ט

(ט) מקצר רוח. נשימה קצרה. וקשה לסבול דבור ארוך הנדרש להסבר ולהקשיב באורך רוח: